

nieuwsbrief entomologie

U boft als u van insecten houdt

Insecten zien er zo anders uit dan andere dieren, met een enorme variatie aan vormen en kleuren. Wie dat *en detail* ziet kijkt zijn ogen uit. Tijdens de wetenweek heb ik een volle bioscoopzaal stil horen worden bij het zien van de verpopping van een mug. Als een balletdanseres komt de mug uit haar pop op het wateroppervlak, stukje bij beetje voltrekt zich een wonder, na verloop van tijd strekt ze haar poten als een volleerde ballerina, staat op het water en vliegt weg. Om onze gewassen te beschermen, kunnen we maar beter genieten van de diversiteit aan insecten. Immers, de meerderheid van de insecten speelt een beschermende rol en consumeert de insecten die ons voedsel belagen. Voor zijn jarenlange onderzoek aan biologische bestrijding van insecten en het stimuleren van de toepassing van dat onderzoek heeft Prof. Joop van Lenteren in oktober de Shell Duurzaamheidsprijs ontvangen.

Wie meer over insecten wil weten kan nu terecht bij een aantal nieuwe uitgaven van het Laboratorium voor Entomologie, zoals het boek *Twee vliegen in één klap*, het insectenkwartet, en het boek *Insect-Plant Biology*. Bovendien komt er in januari een tentoonstelling van kunstwerken die geïnspireerd zijn door de insectencollectie van het Laboratorium voor Entomologie. Binnen de *Battle of the Universities* gaat het team van Entomologie aan de slag om een breed publiek op creatieve nieuwe manieren te informeren over insecten onder de titel *Zonder insecten geen leven op aarde*. Ik wens u veel leesplezier met deze nieuwsbrief.

Prof. dr. Marcel Dicke,
hoofd Laboratorium voor Entomologie (marcel.dicke@wur.nl)

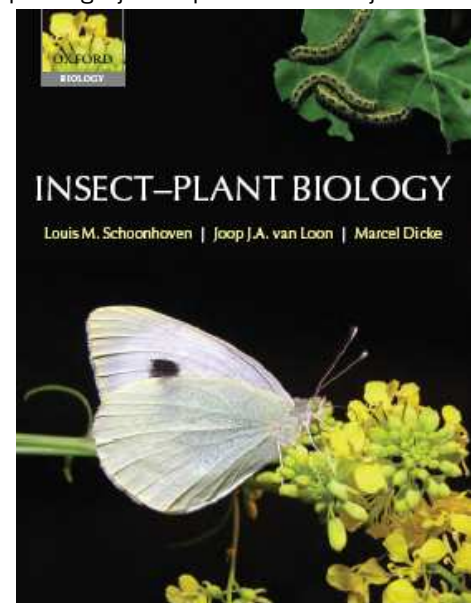
Nieuw boek: *Insect-Plant Biology*

door Louis M. Schoonhoven, Joop J.A. van Loon, Marcel Dicke
Oxford University Press, Oxford (2005)

De aarde is groen, ook al worden planten belaagd door miljoenen soorten insecten. Ongeveer de helft van alle insectensoorten leven van plantaardig voedsel. In natuurlijke vegetaties consumeren zij 10% van de jaarlijkse plantengroei. Ondanks menselijke beschermingsmaatregelen veroorzaken ze een verlies van 13% van onze landbouwproductie. Planten hebben bijzondere manieren om zichzelf te verdedigen tegen insecten. Bijvoorbeeld door de productie van gifstoffen als nicotine of door de recrutering van roofinsecten als lijfwachten. Insecten weten door allerlei ingenieuze fysiologische en gedragsmatige aanpassingen de verdedigingssystemen van planten enigszins te omzeilen. Specialisten kunnen bijvoorbeeld de gifstoffen van de plant gebruiken in hun eigen verdediging tegen roofinsecten. Het ontrafelen van deze dynamische strijd tussen insecten en planten is van groot belang voor het ontwikkelen van duurzame methoden van gewasbescherming, zoals waardplantresistentie en biologische bestrijding.

Insecten zijn ook van levensbelang voor planten: voor hun voortplanting en verspreiding zijn veel planten afhankelijk van insecten als bestuivers.

De drie auteurs zijn allen verbonden aan het Laboratorium voor Entomologie. Deze nieuwe editie is een grondige herziening en updating van een eerdere uitgave, die internationaal als een standaardwerk over de biologie van insect-plant relaties wordt beschouwd.

Informatie: Dr. Joop van Loon (joop.vanloon@wur.nl)

nieuwsbrief entomologie

Twee vliegen in één klap

Twee vliegen in één klap sla je het makkelijkst als de vliegen paren. Waar paren vliegen? In het vliegenrestaurant, dwz op de koeienvla, de rotte appel of het ontbindende lijk. Insecten komen echter in ons dagelijks leven voor van 's morgens vroeg tot 's avonds laat, vaak zonder dat we het weten. Ook worden insecten op de meest opmerkelijke manieren gebruikt als sieraad: van een levende kever aan een kettinkje in Zuid-Amerika tot een grote hoornaar-broche op de revers van de minister van buitenlandse zaken van de VS tijdens een bezoek aan de Palestijnse gebieden. Over insecten in deze brede zin gaat dit boek "Twee vliegen in één klap". Het boek bevat verrassende verhalen over insecten in ons dagelijks leven en dat van Marilyn Monroe, Madonna, George Bush, Bill Clinton, Madeleine Albright, Máxima en anderen.

Foto: Manabu Kamimura

Over insecten op het herentoilet, op damesgezichten, bij de NASA, op vakantie, op de begraafplaats, in het vlooientheater. Na het lezen van dit boek ziet de wereld er plotseling anders uit: deze wereld blijkt een wereld van insecten waar wij ook deel aan mogen hebben.

Marcel Dicke: **Twee vliegen in één klap**

Uitgave van Laboratorium voor Entomologie, Wageningen Universiteit, 128 pp.
www.insect-wur.nl

Te koop bij:

- boekhandel Kniphorst, Wageningen
- of door overmaken van € 7,50 op giro 9099907 t.n.v. Entomologie Wageningen Universiteit, o.v.v. 'twee vliegen in één klap' en uw adres.
- Bij het secretariaat van het Laboratorium voor Entomologie (ma t/m do 8:00-17:00) kan het boek met reductie worden afgehaald voor € 5.00.

Insectenkwartet

Dankzij de mogelijkheden van de digitale fotografie heeft de macrofotografie van insecten een grote vlucht genomen op het Laboratorium voor Entomologie. Dit levert bijzonder fraaie macrobeelden op van deze prachtige dieren. In het afgelopen jaar is door Marthy Boudewijn, Yde Jongema, Hans Smid en Marcel Dicke een insectenkwartet samengesteld waarvoor het fotomateriaal van de Wageningse entomologen gebruikt is. Van koninginpage tot lieveheersbeestje en van schildwants tot veenmol. Met allerlei interessante informatie: over Willem III en de monarchvlinder, over geuren en kleuren bij insecten, over de functies van insecten etc.

Het kwartet is beschikbaar vanaf 21 december a.s.

- Dit kwartetspel kan worden besteld door overmaken van € 7,50 op giro 9099907 t.n.v. Entomologie Wageningen Universiteit, o.v.v. 'insectenkwartet' en uw adres.
- Bij het secretariaat van het Laboratorium voor Entomologie (ma t/m do 8:00-17:00) kan het kwartet met reductie worden afgehaald voor € 5.00.

1 2 Hemiptera 3 4 Wantsen, luizen, cicaden / True bugs, aphids, cicadas

Perillus bioculatus foto: Duotone

- 1 Perzikluis / Peach-potato aphid
- 2 Melige koolluis / Cabbage aphid
- 3 Wants met larve van de Coloradokever / Two-spotted stink bug on larva of the Colorado beetle
- 4 Schildwants / Green shieldbug

Nadat de roofwants zijn stiletten in de larve van de Coloradokever heeft gestoken, duwt hij zijn prooi over de rand van het blad. Op deze manier kan de prooi niet meer bijten en spugen als verdediging en kan de roofwants in alle rust de keverlarve leegzuigen.

nieuwsbrief entomologie

Duurzaamheidsprijs voor Prof. Joop van Lenteren

De Shell duurzaamheidsprijs 2005 is toegekend aan Joop van Lenteren voor zijn onderzoek naar biologische bestrijding. De snel groeiende wereldbevolking vraagt om voldoende voedsel van uitstekende kwaliteit, verkregen via een duurzame productiemethode. Prof. van Lenteren (Laboratorium voor Entomologie, Wageningen Universiteit) heeft zich meer dan 30 jaar ingezet voor duurzame productiemethoden in de landbouw, met in het bijzonder duurzame methoden van gewasbescherming via biologische bestrijding. Dit betreft niet alleen productiemethoden in de ontwikkelde landen maar ook in ontwikkelingslanden. Daarbij heeft van Lenteren een cruciale rol gespeeld bij de ontwikkeling van biologische bestrijding in Nederland, in Europa en mondiaal.

Battle of the Universities

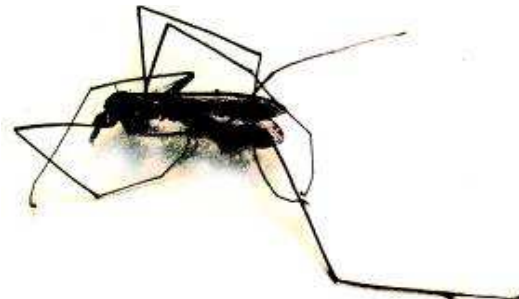
NRC Handelsblad, heeft het initiatief genomen voor een Academische Jaarprijs, met steun van de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek (NWO) en de Koninklijke Nederlandse Academie voor Wetenschappen (KNAW). De prijs is bedoeld om studenten en onderzoekers te motiveren om de resultaten van wetenschappelijk onderzoek op aansprekende wijze onder de aandacht van het brede publiek te brengen. Inmiddels is de voorronde voorbij en zijn er 13 teams geselecteerd voor de finale, één per universiteit. Wageningen wordt vertegenwoordigd door het team van het Laboratorium voor Entomologie. Ons team heeft als onderwerp gekozen *Zonder insecten geen leven op aarde*. Het team bestaat uit 5 medewerkers en 5 studenten. De 13 teams krijgen tot 15 mei 2006 de tijd om hun voorstel uit te werken en in te dienen bij de jury van de Academische Jaarprijs.

Voor meer informatie: www.academischejaarprijs.nl

Tentoonstelling – *Insecten-inspiratie*

In 2005 heeft een groep kunstenaars de insectencollectie van het Laboratorium voor Entomologie als inspiratiebron gebruikt. Van 30 januari t/m 25 februari 2006 zullen hun kunstwerken ten toon gesteld worden in het Laboratorium voor Entomologie, Binnenhaven 7, gebouw 511, Wageningen. Werkdagen van 9.00 – 17.00 uur.

Clara Anthonisse	Jan van Leeuwen
Mary Bats	Jose van Loon
Elisabeth Burgers	Riekje Luitjes
Trudy van Eijk-Soeters	Yoke Ferwerda
Paul Maes	Marjan Heijmans
Mirjam Oskam	Stefan de Jong
Anne-Marie Perquin	Jissy Keuenhof
Tineke Thielemans	Eveline Kieskamp
Jan Vosman	Tanya Kraan
Ruud Winters	

Stefan de Jong

Promoties

- 13 Januari 2006. Martin de Vos: Induced defenses of *Arabidopsis*: cross-talk between induced defenses against microbial pathogens and herbivorous insects. Verdediging proefschrift in de Aula van Utrecht Universiteit.
- 22 Februari 2006. Conny Schütte: A novel bacterial disease of the predatory mite *Phytoseiulus persimilis*: disease syndrome, disease transmission and pathogen isolation. Verdediging proefschrift in de Aula van Wageningen Universiteit.

Oratie

- 23 Februari 2006. Prof. Arnold van Huis zal zijn oratie uitspreken in de Aula van Wageningen Universiteit.